

Näin haet eläkettä ulkomailta

OHJEITA | YHTEYSTIETOJA

Eläketurvakeskus (ETK) on apunasi, kun haet eläkettä ulkomailta

EU/ETA- ja sosiaaliturvasopimusmaissa ansaitun eläkkeen hakeminen on helppoa. Suomen eläkehakemuslomakkeen lisäksi sinun tarvitsee täyttää vain ulkomaan työskentelyä ja asumista koskeva lisätietolomake, liite U. Eläketurvakeskus välittää hakemustiedot EU/ETA- ja sosiaaliturvasopimusmaihin.

Jos asut jossain toisessa EU/ETA- tai sosiaaliturvasopimusmaassa kuin Suomessa, hae Suomen eläkettä asuinmaasi eläkeviranomaisen kautta.

Eläkkeet EU/ETA-maista ja Sveitsistä

EU-säännökset takaavat, että maasta toiseen siirtyvä työntekijä

- saa sosiaaliturvansa samoin edellytyksin kuin maan omat kansalaiset
- saa eläkkeensä maasta toiseen
- vakuutetaan vain yhdessä maassa eli vakuutusmaksut maksetaan vain yhteen maahan kerrallaan.

Suomen lisäksi EU-maita ovat Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Tanska, Tsekki, Unkari ja Viro. ETA-maita ovat Islanti, Liechtenstein ja Norja. EU:lla on lisäksi sopimus Sveitsin kanssa siitä, että EU:n sosiaaliturvasäännöksiä sovelletaan myös Sveitsiin.

Eläkkeet sosiaaliturvasopimusmaista

Sosiaaliturvasopimusten tarkoituksena on mm. taata eläkkeiden vastavuoroinen maksaminen sopimusmaasta toiseen. Sopimukset ovat kuitenkin keskenään erilaisia, eivätkä kaikki eläkelajit välttämättä sisälly niihin.

Suomella on kahdenväliset sosiaaliturvasopimukset Australian, Chilen, Etelä-Korean, Intian, Israelin, Kanadan ja Québecin, Kiinan ja USA:n kanssa.

Eläkkeet sopimuksettomista maista

EU/ETA- ja sosiaaliturvasopimusmaiden ulkopuolella on useita maita, joista eläkeoikeuden selvittäminen jää sinun itsesi huolehdittavaksi. Yhteystietoja näiden maiden eläkelaitoksiin voit kysyä Eläketurvakeskuksesta.

Eläkkeen hakeminen

Eläkkeen hakeminen ulkomailta käynnistyy Suomen eläkehakemuslomakkeen ja liite U:n (asuminen ja työnteko ulkomailla) perusteella.

Eläkehakemuslomakkeita saat Eläketurvakeskuksesta, työeläkelaitoksista ja Kelan toimistoista tai voit täyttää ja tulostaa hakemuksen osoitteessa www.etk.fi, www.tyoelake.fi ja www.kela.fi tai oman työeläkelaitoksesi verkkosivuilla. Voit palauttaa täytetyt lomakkeet mihin tahansa edellä mainituista paikoista. Voit hakea eläkettä myös sähköisesti useimpien työeläkelaitosten verkkosivuilla.

Kun haet sosiaaliturvasopimusmaiden eläkkeitä, Eläketurvakeskus lähettää sinulle täytettäväksi vielä erillisen hakemuslomakkeen. Voit täyttää ja tulostaa hakemuslomakkeen myös osoitteessa www.tyoelake.fi kohdassa **Miten haen eläkettä** ja sieltä **Lomakkeet > Eläke sosiaaliturvasopimusmaista**. Palauta sosiaaliturvasopimusmaan eläkehakemuslomake aina suoraan Eläketurvakeskukseen.

Vanhuuseläkeikä vaihtelee eri maissa. Maakohtaisen eläkeikätaulukon löydät osoitteesta www.etk.fi kohdasta **Eläkejärjestelmät > Kansainvälinen vertailu > Eläkeiät**. Joissakin maissa eläkkeen voi varhentaa alkamaan ennen varsinaista vanhuuseläkeikää tai lykätä alkamaan varsinaisen vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen. Lykkääminen tai varhentaminen vaikuttaa yleensä eläkkeen määrään pysyvästi. Tarkempia tietoja voit kysyä suoraan kyseessä olevan maan eläkeviranomaisilta.

Kun haet EU/ETA- tai sosiaaliturvasopimusmaan eläkettä, ilmoita ne maat, joista haet eläkettä. Vanhuuseläkettä haettaessa tulee ilmoittaa myös ajankohta, josta ulkomaisen vanhuuseläkkeen halutaan alkavan.

Liite U täytettävä huolellisesti

Täytä liite U huolellisesti. Sillä annetut tiedot työskentelystä, asumisesta ja opiskelusta ulkomailla ovat lähtökohtana hakemuksesi käsittelemiselle ja eläkeoikeutesi selvittämiseksi ulkomailla. On tärkeää, että ilmoitat kaikesta ulkomaan työskentelystä ja asumisesta itse. Tietoja ei saada muualta. Ilmoita tiedot, vaikka et nyt hakisikaan eläkettä kaikista mainitsemistasi maista.

Liite U:n täyttämiseen tarvittavat tiedot:

- kaikki työskentely- ja asumisajat ulkomailla
- ulkomaisten työnantajien nimet ja työskentelypaikkakunnat
- työtehtävät tai ammatit ulkomailla
- osoitteet, joissa asuttu
- Suomen henkilötunnusta vastaava ulkomaan vakuutusnumero (voi olla myös veronumero tms.)
- ulkomaan vakuutuslaitosten tai järjestelmien nimet

Liitä mukaan kopiot ulkomaan työskentelyä /asumista koskevista asiakirjoista, esimerkiksi työtodistuksista, työkirjasta, palkkakuiteista, vakuutuskortista tai opiskelutodistuksista.

Hakemuksen käsittely

Kun haet Suomen ja ulkomaan eläkettä samalla hakemuksella, hakemus tulee vireille samanaikaisesti Kelassa, työeläkelaitoksessa ja Eläketurvakeskuksessa. Työeläkelaitoksesi käsittelee hakemuksesi työeläkkeen osalta. Kela tekee päätöksen kansaneläkkeestä ja takuueläkkeestä yleensä vasta sen jälkeen, kun on selvillä, minkä verran sinulle maksetaan työeläkkeitä ja korvauksia Suomesta ja ulkomailla.

Eläketurvakeskus lähettää hakemuksesi käsiteltäväksi ulkomaan eläkeviranomaiselle. Ulkomaan eläkeviranomainen voi tarvittaessa pyytää sinulta tarkempia lisätietoja hakemuksen käsittelyä varten. Pyyntöihin vastaaminen on erittäin tärkeää. Vastaamatta jättäminen johtaa eläkehakemuksen käsittelyn viivästymiseen tai jopa sen hylkäämiseen.

Ulkomailla eläkehakemuksesi käsittely kestää yleensä pidempään kuin Suomessa. Ulkomaan vanhuuseläkettä sinun kannattaa hakea noin 6 kuukautta ennen toivomaasi eläkkeen alkamisaikaa. Tarkempia tietoja käsittelyajoista voit tiedustella suoraan kyseisen maan eläkeviranomaisilta.

Hakemuksesi käsiteltyään ulkomaan eläkeviranomainen lähettää eläkepäättöksensä suoraan sinulle.

Jokainen maa tekee oman eläkepäättöksen

Jokainen maa myöntää eläkkeesi tai hylkää hakemuksesi oman eläkelainsäädäntönsä mukaisesti. Vanhuuseläkeiät ja eläkkeen saamisen edellytykset vaihtelevat maittain. Esimerkiksi työkyvyttömyyseläkkeen saaminen yhdestä maasta ei tarkoita sitä, että saisit eläkkeen kaikista muistakin maista. Eläkkeesi määrä lasketaan kussakin maassa siellä vakuutetun työskentely- ja/tai asumisaikasi perusteella. Ulkomaan eläkeviranomainen antaa eläkepäättöksensä maan omalla kielellä ja maksaa eläkkeesi suoraan pankkitilillesi.

Jos olet tyytymätön EU/ETA- tai sosiaaliturvasopimusmaan eläkeviranomaisen antamaan päätökseen, voit hakea siihen muutosta heti päätöksen saatuaasi. Valituksen kielenä voit käyttää suomea tai ruotsia. EU/ETA päätösten osalta voit käyttää valituskielenä myös jotain muuta EU:n virallista kieltä ja sosiaaliturvasopimusmaan osalta sopimusmaan virallista kieltä.

Jätä kirjallinen valitus siinä määräajassa, joka on mainittu eläkepäättöksessäsi. Lähetä valituksesi ensisijaisesti suoraan ulkomaille päätöksessä olevien muutoksenhakuohjeiden mukaisesti. Tarvittaessa voit toimittaa valituksen myös Eläketurvakeskukseen, työeläkelaitokseen tai Kelaan välitettäväksi edelleen ulkomaille.

Ulkomaan eläkkeen vaikutus Suomesta maksettaviin sosiaalietuuksiin ja eläkkeisiin

Ulkomailta maksettavalla eläkkeellä on vaikutusta Suomesta myönnettäviin tai maksussa oleviin sosiaalietuuksiin kuten sairauspäivärahaan, työttömyysetuuksiin ja toimeentulotukeen sekä eläkkeisiin. Ulkomaan eläke pienentää sosiaalietuuksien määrää tai estää niiden maksamisen kokonaan. Ulkomaan eläkkeellä on vaikutusta myös Kelan myöntämiin kansan- ja takuueläkkeisiin.

Lisäksi ulkomaan lakisääteinen työeläke estää osa-aikaeläkkeen maksamisen. Sen sijaan osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen (OVE) ulkomaan eläke ei vaikuta.

Yrittäjän vakuuttamisvelvollisuus päättyy, jos hänelle myönnetään Suomesta tai ulkomailta lakisääteinen vanhuuseläke. Tämän jälkeen on mahdollista ottaa vapaaehtoinen yrittäjän/maatalousyrittäjän eläkevakuutus.

Lisätietoja ulkomaan eläkkeen vaikutuksesta yrittäjän vakuuttamisvelvollisuuteen ja osa-aikaeläkkeeseen saat työeläkelaitoksesta, ansiosidonnaiseen työttömyyspäivärahaan liittyvistä asioista työttömyyskassasta ja Kelan maksamiin etuuksiin ja eläkkeisiin Kelasta.

Selvitä miten ulkomailta maksettava eläke vaikuttaa maksussa oleviin sosiaalietuuksiin ja eläkkeisiin jo ennen kuin jätät eläkehakemuksen.

Ulkomaan eläkkeen verotus

Sinun tulee aina ilmoittaa ulkomailta saatu eläke verottajalle. Lisätietoja ulkomailta myönnetyn eläkkeesi verotuksesta saat eläkkeen maksajalta tai kyseisen maan veroviranomaiselta. Verottajan henkilöasiakkaan kansainvälisen tuloverotuksen palvelunumerosta 029 497 024 tai osoitteesta www.vero.fi saat tietoa ulkomaan eläkkeesi vaikutuksesta verotukseesi Suomessa.

Eläkearviot ulkomailta

Jos haluat ennakoarvion ulkomaan eläkkeesi määrästä, pyydä se suoraan kyseisen EU/ ETA- tai sosiaaliturvasopimusmaan eläkeviranomaiselta. Pyyntöön tarvittavat tiedot vaihtelevat maittain. Joidenkin maiden eläkeviranomaiselta voit saada ennakoarvion kotiisi lähetettynä paperiversiona. Toiset taas voivat toimittaa sinulle henkilökohtaisen koodin tai kirjautumistunnuksen ja salasanan, joilla voit itse hakea omat eläketietosi ulkomaan eläkelaitoksen sivustoilta. Ulkomaisten eläkeviranomaisten yhteystietoja löydät osoitteesta www.tyoelake.fi kohdasta **Miten haen eläkettä** > **Lisätietoa eri maiden eläkkeistä** tai voit pyytää niitä Eläketurvakeskuksesta.

Lisä- ja sopimuseläkkeet haettava itse

Monissa maissa lakisäätteistä eläketurvaa täydentävät ammatilliset lisä- ja sopimuseläkkeet. Eläketurvakeskus ei välitä ulkomaille näitä eläkkeitä koskevia hakemuksia, koska ne eivät kuulu EU-asetuksen ja sosiaaliturvasopimusten piiriin. Selvitä itse mahdollinen oikeutesi lisä- tai sopimuseläkkeeseen suoraan asianomaisesta eläkelaitoksesta.

Ilmoita muutoksista

Eläkkeensaajana sinun on itse ilmoitettava ulkomaan eläkkeen maksajalle kaikista olosuhteissasi tapahtuvista muutoksista mahdollisimman pian (esim. asuinmaan, osoitteen tai siviilisäädyn muutos tai tieto työskentelyn aloittamisesta). EU/ETA- ja sosiaaliturvasopimusmaat tarkistavat eläkkeensaajien ajankohtaisia tilanteita yleensä pyytämällä eläkkeensaajiaan täyttämään vuosittain tietyn lomakkeen eli ns. elossaolotodistuksen.

Täytä ja palauta saamasi lomake siinä tai sen saatteella annettujen ohjeiden mukaisesti. Usein lomakkeeseen tarvitaan vahvistus ja leima eläkkeensaajan asuinmaan viranomaiselta (Eläketurvakeskus, Kela tai maistraatti). Jos et palauta lomaketta annetussa määräajassa, ulkomaan eläkeviranomainen voi keskeyttää eläkkeesi maksamisen. Jos eläkkeesi maksaminen on keskeytetty ja haluat sen uudelleen maksuun, sinun tulee itse olla yhteydessä kyseiseen eläkelaitokseen.

LISÄTIETOJA

Neuvoja eläkkeen hakemiseen ja apua ulkomaisten eläkelaitosten yhteystietojen selvittämiseen saat Eläketurvakeskuksen (ETK) asiakaspalvelusta puh. 029 411 2110.

Lisätietoja eläkkeen hakemisesta ulkomailta sekä ulkomaisten eläkelaitosten yhteystietoja ja ulkomaan eläkkeitä koskevaa yleistä tietoa saat osoitteesta **www.tyoelake.fi** > **Miten haen eläkettä** otsikoiden **Eläke ulkomailta, Ohjeita ulkomaan eläkkeen hakemiseen** tai **Lisätietoja eri maiden eläkkeistä** alta.

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Työeläkejärjestelmän palvelukeskus
Eläketurvakeskus (ETK)

Asiakaspalvelu ajanvarauksella www.etk.fi/yhteystiedot

Käyntiosoite: Kirjurinkatu 3, Itä-Pasila, Helsinki

Postiosoite: 00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin 029 411 2110

www.etk.fi • www.tyoelake.fi

facebook.com/kysytyoelakkeesta